

На крачка от Обама

Златко Ангелов е лекар, журналист, писател. Отрасъл край варненското море и мечтае да завърши живота си там. Публикувал е "Христоматия по биология" и "Мемоари за комунизма", в които признава агентурната си принадлежност към ДС в миналото. Тези дни излиза третата му книга "Еротични спомени".

В зората на демокрацията Ангелов работи в екипа на Ахмед Доган. Смята, че в сравнение със Сокола останалите политици от онова време са били абсолютни аматьори. Много малко са били идеалистите. Мнозинството са чакали да забогатеят и да придобият власт. Още след първите избори (1990 г.) решава, че България няма да е нормална държава, докато е жив. На 44 години подава документи за имиграция в Канада.

ИСАК ГОЗЕС

Тръгнах със 7 куфара, 2 от шестте си деца и твърдата увереност, че няма никога да се върна, казва писателят Златко Ангелов

- Г-н Ангелов, какво си мислехте в деня, в който научихте, че можете да напуснете България? Имаште ли колебания?

- 15 февруари 1992-ра беше най-щастливият ден от живота ми. Тогава канадските имиграционни власти ни извикаха за интервю. Отидохме с амбицията да покажем, че сме достойни за граждани на Канада. Парадокс: те пък искаха да ни убедят колко хубаво е да отидем там. Сигурно защото и аз, и жена ми бяхме висококвалифицирани специалисти, каквито отчаяно търсеха. За шансовете ми да успея като журналист обаче ме излъгаха. Напуснахме България на 6 август 1992-ра, кацнахме в Монреал след един ден. Тръгнах със седем куфара, две от шестте си деца и твърдата увереност, че няма никога да се върна. Първите години в Канада имах чувството, че съм възрастно момче, което трябва те първа да се учи.

- Кои от познанията, които имаште, ви помогнаха най-много?

- Единственото полезно бе медицинското ми образование и практиката ми на журналист. В крайна сметка се оказа, че най-силното ми качество е способността ми да бъда добър в различни професии. В Катедрата по социология в МакГил имах професор, с когото обичахме да си приказваме. Евреин, много сладък човек, сега е шеф на катедрата. Един следобед той ми каза: "Ти ще успееш не само защото си интелигентен, а защото си бял и не си еврейин." Това е огромна тема - за расизма и антисемитизма в Америка. В Канада се запознах с чернокож млад мъж, американец. Тъкмо беше станал професор по лингвистика в университета Корнел. Той пък ми каза: "Повечето американци не знаят, че говорят английски език, защото за тях друг е езикът няма." Този човек сгана професор в Бъркли. Напусна, стана

Златко Ангелов и част от голямата му фамилия

коментатор в един от умерено консервативните мозъчни тръстове в Америка, Манхатън Инститют, и заживя в Ню Йорк. Започна да се появява по телевизорите като човек, който упреква своите братя в расизъм и антиинтелектуализъм, написа десет книги на теми от теоретична лингвистика до историята на би-бопа, преподава в Колумбийския университет, свири и пее в джаз бар. В крайна сметка оттегли се с жена си - еврейка, и детето си в Канзас, за да пише. Така че, всичко в свободното (дори и да е расистко) американско общество зависи от човека.

- Какво научихте през годините в емиграция?

- В Америка заживях в малко градче в провинциалния Среден запад. Но тук, в книжарницата, съм се ръкувал с Джо Байдън, чух на десет крачки от мен Обама да обявява своя план за промяна на здравната система,

слушах лекция на Салман Рушди, да не говорим, че всяка година имах възможност да общувам в течение на три месеца с около 40 писатели от цял свят. Неформалността и общителността са от най-добрите качества на американците.

Друго нещо, на което ме научиха там, е отношението към жените. Не че няма мачовщина и семеен тормоз. Но тук за повечето мъже жените са равни. Нещо повече, уверих се, че са по-умни от мъжете и че те ще оправят света. Ето точно жените вече внасят мъдрост, ред, мекота и спокойствие и в България. Правят нещата, защото има смисъл, а не за да се конкурират помежду си.

- Кое е повече в последната ви книга "Еротични спомени" - еротиката или спомените?

- Разбира се, спомените. Убеден съм, че нашата съзнателна дейност е основана на паметта. Там е истината за това кои сме

и какъв е бил нашият живот. Мой литературен кумир е Марсел Пруст. Той е създал неповторим метод на разказване. Спомен, метафорично, е и първият живот на моите герои, а в Америка те живеят втория си.

- Какво променихте след напускането на родината си, за да прережете пъпната връв с нея?

- Нищо. Никой в семейството ми не е променял името си. Двегодишната ми внучка, чийто баща е мексиканец, се казва Любима Александра Кампос Ангелова. Дъщеря ми Аглика не прие фамилията на съпруга си. Жена ми продължава да носи бащиното си име. Всичките ми шест деца, три внучки и един внук са пръснати по света - във Варна, Рио де Жанейро, Монреал, Пало Алто, Милуоки - и се оправят според възможностите си.

- Какво бихте казали на тези, които искат да напуснат България сега?

- Би било арогантно точно аз да ги поощрявам или разубеждавам. Преди да напуснат обаче, е добре да питат жора, препатили в емиграцията. Да видят баланса - какво се постига и какво се губи. Преди да загърбят България, нека се противопоставят на манталитета на родителите си, според който тя е лошо място за живеене. Всичко зависи от хората. Хубаво е младежи, необременени от миналото като мен, да видят света, да натрупат знания и опит и тогава да решат дали да се върнат и да приложат наученото в България.

Капитулирах пред режима

Когато ме питат дали съжалявам, че напуснах България, отговарям: Не. Нямам никакви основания. Физическо връщане назад не може да има. В душевен смисъл обаче никога не съм напуснал родината си. Дори когато съм си въобразявал, че искам да я забравя. Обречен да вися в пространството между двата свята, които ме населяват. Като човек, който разбираше комунистическия режим изотвътре (поради семейството, в което бях израсъл), трябваше не само да се откажа да членувам в партията, но и да й се съпротивявам открито. Не го направих, примирих се със съдбата си и фактически капитулирах пред режима. Това е моята го-

ляма вина, за която няма опрощение. И затова морално беше да реша, че нямам право да участвам в новото време. Освен това не исках да бъда въвлечен в онова дивашко, брутално разпределение на червените капитали, което започваше точно тогава. Така че истинската причина да напусна България е, че заради миналата си вина не бях достоен да участвам в нейното управление. Но вината трябва да се признае публично. Тогава реших да напиша мемоарите си. Основното послание в тях е за вината и отговорността, за капитулацията и необходимостта хората от миналото да си признаят греховете и да се оттеглят.

Разговор в компанията на любимото куче